

KULTUR

smockan

MUSIK- OCH KULTURSKOLORNA

NR 2 MARS 2013

- BILDMUSÉET *K2040*
- KULTURSKOLA PÅ LIKA VILKOR
- VÄRLDENS BARN

■ När styrelsen hade sitt novembermöte var det på en högskola som höll på med ombyggnationer. Vi letade oss fram mellan plast och brädmarkeringar och ursäktades med att här pågår ett renoveringsarbete. Det fanns både förväntan och lite frustration i luften. Snart klart förhoppningsvis. Det är med skräckblandad förtjusning man drar igång renoveringsprojekt. Det vet alla vi som varit med om det i våra hem. Man för utrusta sig med både tålamod, plastkläder och engångsbestick. Har man dessutom förmåga att betrakta situationen med humor så ökar överlevnadschanserna.

VÄLKOMMEN TILL BYGGARBETSPLATSEN!

Det påminner mig också om ett uttryck en f.d kollega och mellanstadie lärare brukade säga om de elever i ofta åk 6, som plötsligt blev så anorlunda... Han sa "inlärningsfönstret är stängt -ser ni inte skylten i pannan att inre ombyggnad pågår", när alla suckade och undrade var de spontana, glada och öppna ungarna tagit vägen när sommarlovet var slut och åk 6 skulle börja. Det som var spännande och intressant på våren i 5:an blev trögt och tungt på hösten. Det händer mycket när människor ska ta sig igenom den svåra passagen från barn till ungdom, från ungdom till vuxen.

SMoK som byggarbetsplats

Just nu är SMoK lite av en byggarbetsplats. Det pågår både inre och yttre byggprojekt. Bokstavligt talat har kansliets kontor befunnit sig i en miljö där ombyggnader pågått. Men framför allt har vi med K2030 inlett ett långsiktigt byggande på framtiden och under våren läggs en grund med de fem konferenserna. SMoK vill vara en levande och stark organisation som kämpar för att barn och ungdomar på alla bästa sätt ska få chans att utvecklas i olika estetiska uttryckssätt. Det är lätt att säga men inte lika enkelt att veta hur det ska göras. Det finns djupa övertygelser om värdet i musik- och kulturskolornas rika verksamhet vi behöver ta tillvara samtidigt som vi

måste våga förnyas och ompröva hur vi gör saker.

När man renoverar gamla värdefulla byggnader krävs varsamhet och kunskap så det sker stilriktigt. Men också skickliga moderna arkitekter som kan förstå tidens ändrade behov och bygga in moderna funktioner på smakfulla sätt. Värderingsregler och koder förändras hela tiden och många av oss tittar ibland yrvaket upp från alla måsten och vanor och undrar vart allt tog vägen. Andra spelregler och nya värderingssystem. Att vinna "klikkligan" på Youtube, har utvecklats till ett högstatusbegrepp. I Andreas Nordströms artikel "Därför sprids dansen som ett virus" (DN 2013.02.13) citerar han regissören Johan Renck som menar att "den sociala valutan hos dagens ungdomar är memer". Ett aktivt deltagande är idag viktigare än ett passivt betraktande. Ord som prosument och medskapare blir nyckelord i det vi bygger. Hur påverkar det vårt arbete?

Sagans kraft

I Dagens nyheter nyligen ställde Unga Klara följande fråga till kulturministern: "Hur är din idé om att få fram skapande människor i ett samhälle, passionerade, modiga originella som gör något helt nytt inom konstområdet?"

Lena Adelsohn Liljeroth, kulturminister: "Jag tror på sagans kraft, myter, berättelser, skrönor. Ett barn gör sig inre berättelser av bilder och kan i fantasin också ta sig annan gestalt, bli ett djur, ett träd, eller en annan människa. En saga kan också få liv genom dansen och musiken. Så Suzanne, för att bli modig, passionerad och skapande, tror jag att barnet varje dag måste ledas in genom sagodörren."

Sagan är utmärkt som en metafor för det kulturskolan och andra kulturverksamheten arbetar med; "Berättelsen om mig själv och min livsprocess uttryckt i något mer än ord och siffror."

När berättelsen får liv genom ord, musik, dans och bild händer häftiga saker - oavsett om det sker i det lilla reella sammanhanget eller i en digital massrörelse. Därför behövs också konstnärer, författare, musiker och andra artister som tar berättelserna steget längre och hjälper oss andra att få dikt, melodi, bild för det vi tänker, känner och upplever. I alla samhällskulturer är dessa delar vitala.

Vi möts i Visby

Därför är det nu tid för ombyggnad, tid för reflektion och tid för diskussion. Vi möts i Visby till konferens och årsmöte för att ta ställning till viktiga frågor och skissa på gemensam ritning. ■

Bagatell musikprodukter

Välj bland hundratalet produkter på vår hemsida: www.bagatell.se

Här följer några smakprov.

Nyheter från Bagatell

Med våra nya "Teleskop Harmony" från Manhaset kan man lagra 25 notställ i rad på bara två meter. Perfekt för de trångbodda. I övrigt samma geniala konstruktion som våra övriga Teleskopnotställ dvs. Inga skruvar, bara att trycka och dra. Vagnar finns som tillbehör. 10 års garanti.

Teleskop Harmony

Lilla Gaspallen

En ny Pianopall från Bagatell. Något mindre och smidigare än storebror, men absolut lika stabil och solid. Pris: 1800 kr exkl. moms
Sittdyna: 50 x 33 cm
Höjd: 42-60 cm

Kontakta oss på:
info@bagatell.se
Tel 013-527 50
Fax 013-527 52

Bagatell 1

Från 7 500 kr
En vagn kommer lastad...
• Med världens mest sålda notställ
• Liten vagn + 12 notställ - 7500 kr (exkl. moms)
• Stor vagn + 18 notställ - 10 000 kr (exkl. moms)
• Marknadens mest praktiska och prisvärda vagn och notställ
Läs mer på Bagatell 2

Bagatell 3

KLAVERNOSTÄLL
450:-
"Nothagen" slukar alla dina notblad, böcker och pärmar. Köp 4 betala för 3.

Bagatell 5

Akustikskärmar
Skydda elevernas hörsel i tid! Möblera om på några sekunder med vårt flexibla plexiglassystem.
- Akustikskärm för orkester, slagverk, brass, etc. 2595 kr (exkl. moms)
- Paketerpris: 3 set för 6900 kr (exkl. moms)
- Akustikskärm på notställsfot 1080 kr (exkl. moms)

Bagatell 7

Medar flygel
Medar piano
Medar för flygel - piano och digitalpiano
Pris: 2995 kr till en flygel (exkl. moms)
Pris: 695 kr till ett piano (exkl. moms)

Bagatell 8

Teleskop Dirigent Regal
Flaggskenpet bland våra dirigentnotställ. Här finns allt som en dirigent kan önska sig. Som alla våra "Teleskop" finns inga skruvar - alla inställningar sker sekundsnabbt och kan ändras under pågående spel. En generös hylla med plats för div. tillbehör. De dubbla benen gör "Dir Regal" till det stadigaste av stadiga. En ny finess: Bakom skärmen finns ett extra fack för övriga partiturer och stämmor. Välj till vår "strålende" belysning.
Pris: 2000 kr (exkl. moms)

Bagatell 2

Köp 6 betala för 5
TELESKOPET
Världensledande - med bl.a. 85 % av den amerikanska marknaden och 75 % av den franska. Inga skruvar - bara att dra upp och ner. Snugg design som passar i alla miljöer. Finns i olika modeller.
Teleskop transport lättvikt
Teleskop standard

Bagatell 4

"Sitt rätt"
ORKESTER/KÖRSTOL
Prova Bagatells sittriktiga orkester/körstol. "Sitt" finns med fasta ben eller med justerbara fram- och bakben. Staplas smidigt på våra vagnar.

Bagatell 6

PIANO-GASPALLEN standard
Sluta skruva! Pianopall med dubbla gasfjädrar höjer och sänker stolen som vilken kontorsstol som helst. Stabil stryktålig stålkonstruktion med stoppad sits. Gaspallen Ergo med justerbar lutning.

Bagatell 9

"Stage"
Orkester/körpodier
Flexibelt lättvikts podie-system i aluminium för scenbyggen med o begränsade möjligheter. Alla benlängder med snabbkoppling.

2030

Kultur
skola
2030
UMEÅ
20 FEBRUARI

TIPSA
smockan
Håkan Sandh, tel 0708-31 74 98

ÅGRENSHUSET PRODUKTION
Flygelvägen 3, 893 80 Bjästa
Tel 0660-29 99 50, fax 0660-29 99 79

■ ANSVARIG UTGIVARE
Inger Carlönberg, SMoK

■ REDAKTÖR
Håkan Sandh, 0708-31 74 98
hakan.sandh@smok.se

■ PROJEKTLEDARE
Jan Dylicki, 0660-29 99 57
jan.dylicki@agrenshuset.se

■ ANNONSER
Monica Berglund, 0660-29 99 60
monica.berglund@agrenshuset.se
Annonsprislista kan laddas ned som pdf från www.agrenshuset.se

■ GRAFISK FORMGIVNING
Lena Hägglund, 0660-29 99 53
lena.haggglund@agrenshuset.se

■ PRODUKTION Ågrenshuset, Bjästa

■ OMSLAGSBILD
Från KRUT-konferens i Aarhus och föreställningen Hjertespejl.
Foto: Håkan Sandh

■ NÄSTA NUMMER vecka 19
■ MANUSSTOPP annonser 19 april

FÖR VEM ÄR KULTURSKOLAN

TEXT OCH FOTO ROLAND COX

■ Ska Kulturskolan slå knut på sig själv för att se till att varenda människa får komma med? Eller ska Kulturskolan bara vara ett njutningsmedel för medelklassen, för att travestera Albert Engströms Kolingen. I mitten av februari möttes kulturlärare i Umeå för att bland annat lyfta den frågan.

I skämtteckningen var det tandborsten som Kolingen betraktade som ett njutningsmedel för överklassen.

Inte är väl det en parallell till dagens kulturskola?

Men diskussionen var uppe. Bland annat redovisade Johan Söderman, docent i musikpedagogik, resultatet av en norsk undersökning som pekar just i

den riktningen. Om detta berättar Smockan på följande sidor. Varje Kulturskola 2030-konferens har sitt eget tema. I Umeå var just "En kulturskola för alla" huvudspåret.

Tillsammans

Karin Thomasson fick första ordet. Hon är tjänstledig musiklärare i Bräcke, tillika ledamot av kultur-

och fritidsberedningen hos Sveriges kommuner och landsting, SKL, och politiker (MP) i hemkommunen.

– Om vi ska kunna utveckla kulturskolan för alla barn så måste vi göra det tillsammans, så att vi använder pengarna så bra som möjligt. Vi ska ge både bredd och spets, det ska inte finnas några hinder, varken fysiska eller ekonomiska, slog hon fast.

STORBANDS- OCH JAZZ VECKA I HÖGA KUSTEN 5-10 AUG 2013

Storbandskurser för alla åldrar med lärare ur världsetablerade storbandet Stockholm JazzOrchestra. Gehörs och improvisationspel för ungdomar 15-20 år som vill prova på att spela utan noter. Jazzensemblespel på olika nivåer för ungdomar 15-25 år. Lärare på kursen är Karin Hammar på trombon, Amanda Sedgwick på saxofon, Per Nordgren på gitarr, Maggi Olin på piano, Kenji Rabson på bas, Daniel Fredriksson på trummor samt

Gustavo Bergalli på trumpet. Storbandskursen kommer att ledas av medlemmar ur Stockholm JazzOrchestra. Bl.a., Bertil Strandberg, Fredrik Norén, Robert Nordmark samt Martin Sjöstedt. Kursledare är Fredrik Norén. **Kursavgift** är 3500 kronor inkl. kost och logi i dubbelrum. Enkelrum mot tillägg. Kursavgift för storbandskursen för deltagare äldre än 25 år är 6 000 kronor inkl. kost och logi i dubbelrum. Enkelrum mot tillägg.

Sista anmälningsdag: fredag 14 juni. (Begränsat antal platser)
Anmälan skickas till: "Jazzkursen" Scenkonstbolaget c/o Fredrik Norén Kastellgatan 15, 871 33 Härnösand
För information: www.scenkonstbolaget.se www.svenskjazz.se
Kontakt: fredrik.noren@scenkonstbolaget.se 070-641 49 47

GUSTAVO BERGALLI - MARTIN SJÖSTEDT - AMANDA SEDGWICK - FREDRIK NORÉN - DANIEL FREDRIKSSON - MAGGI OLIN - PER NORDGREN - KARIN HAMMAR

SVENSK
JAZZ

Härnösands Folkhögskola

scenkonstbolaget
www.scenkonstbolaget.se

Härnösands Kommun

Mary Lou Meese Youth Jazz Fund

Ett hundratal deltagare hade trotsat snö och kyla och farit till Umeå Folkets Hus för en heldag med framtidsfrågor. Där satt nästan utslutande lärare och ledare från musik- och kulturskolor i de norra territorierna: Malå, Skellefteå, Älvsbyn, Luleå, Umeå, Strömsund, Lycksele, Kramfors, Arvidsjaur, Vilhelmina, Vännäs, Storuman, Boden och några till.

Lappar i luften

Sofia Balic från SMoK arrangerade en snabb omröstning med röstkort i rött för nej, grönt för ja och gult för tveksam.

"Har vi en kulturskola för alla i Sverige?" Mest röda lappar, några tvivlande gula.

Hon frågade också om det finns något positivt med att ha kö till Kulturskolan. Ja, tyckte en publikröst, om det beror på att vi

har en bra verksamhet och gör ett bra jobb.
– Med en kö kan vi utvecklas mer.

"Kulturskolan bör kvotera in underrepresenterade grupper, ge dem förtur till platserna?" Mest gula lappar i luften, en del röda och gröna.

En i publiken tyckte att det stora problemet inte är att de underrepresenterade inte får plats, utan att de inte ens har sökt.

Knallrött blev det på den här frågan:
"En bra kulturskola går bara att bygga i stora kommuner?"

Ungt inflytande

Det kom också enkätfrågor om inflytande. En publikröst:

– Jag är ung och går i musikskolan. När man är i en stor grupp är det svårt att ha inflytande, men när

jag har enskild lektion har jag stort inflytande över vad jag ska spela.

En annan röst tyckte att skolorna ska bli bättre på att ställa öppna frågor till ungdomar. Vad skulle de önska sig av Kulturskolan, av spellektioner, ensemblespel, instrumentval, bildkurser?

Björn Emmoth, kulturskolechef i Kalix och vice ordförande i SMoK, agerade konferencier under dagen.

– SMoK är sexton år gammalt, en tonåring alltså. Det börjar bli dags att välja för framtiden. Kulturskolan har inget nationellt beslutat uppdrag som synkar utvecklingen i hela landet. Det var ett skäl till att SMoK bildades, sa han.

Hur ser det ut?

Han konstaterade att fältet till stora delar är dåligt upplyst, det saknas mycket kunskap och forskning om Kulturskolan, om mötena med an-

dra skolformer, om tillgängligheten och mycket annat, och han hoppades att en del av de frågetecknen ska rätas ut under flerårsprojektet Kulturskola 2030.

Både Björn Emmoth och Angelika Rage (S), från SKL:s kultur- och fritidsberedning, menade att det inte ens är så lätt att definiera vad Kulturskolan är, och vilka "alla" som omfattas i devisen "En kulturskola för alla". Absolut alla, alla som vill, alla som har råd?

– Men efter den sista konferensen i serien, i Uppsala, så kommer vi kanske att ha ett positionspapper som säger vart vi vill gå, sa Angelika Rage.

Både hon och Björn Emmoth uppmanade i dagens slutkläm alla deltagare att åka hem och lobba, diskutera och opinionsbilda.

– Då blir kulturskolan en allmän samhällsfråga, sa Emmoth. ■

– Vi kan möta ungdomar i deras kultur men samtidigt öppna dörren till okända kulturella världar, sa Johan Söderman.

– När man startar en bildningsresa så vet man inte vart den ska leda.

kanske kan kulturskolans folkbildningsrötter
återupptas som vägvisare in i framtiden

Dr Hiphop – VI KAN STARTA BILDNINGSG- RESAN!

TEXT OCH FOTO **ROLAND COX**

■ – Vi lärare i kulturskolan kan hjälpa barn och ungdomar att starta sina bildningsresor. Man vet inte vart de leder. Våga chansa!

Musikläraren och forskaren Johan Söderman anser att folkbildningside-
let kan dammas av och ge kulturskolan ett nytt liv.

Energien som behövs kan bland annat finnas i hiphopen, tror han.

– Vi ska vara lyhörda för det som finns hos barn och ungdomar, sa Johan Söderman.

Han är lektor som undervisar om ungdomskultur vid högskolan i Malmö, men arbetar också på Göteborgs universitet och musikhögskolan i Piteå.

I sitt föredrag i Umeå tog han avstamp i sin egen uppväxt i Eksjö. Pappan kom från enkel bakgrund, ett rum och kök, utdass på gården

och ingen telefon. Familjen gjorde en ekonomisk klassresa.

Föräldrarna tyckte att pojken skulle gå i musikskolan. Han hamnade hos gitarrläraren Stig.

– Mina kompisar som jag spelade i rockband med tyckte att musikskolan var en "finare" värld, något tråkigt. Där spelade man efter noter, det gör inga riktiga rockmusiker. De ville inte gå där.

Men de låtar som Stig lärde Jo-

han förde han sedan vidare till spelkompisarna. Och en av dem blev så småningom också musiklärare.

Avhandling om rapp

Själv fick Johan Söderman smak på att lära sig mer, blev musiklärare och fortsatte sin resa. 2007 doktorerade han med avhandlingen "Rap(p) i käftan", om hiphop-kulturen.

Vilket ledde till ett stipendium som tog honom till USA där han ▶

► på plats kunde studera hur hiphopen blivit alltmer införlivad i skola och akademi. Han hittade bland annat 300 hiphoprelaterade college- och universitetskurser.

– Varken jag eller Stig visste vart gitarrlektionerna skulle leda, men jag fick något slags kulturellt självförtroende och ett visst intellektuellt kapital. Stig bidrog till att jag kunde göra en bildningsresa som nu har

lett till den tjugiga titeln docent i musikpedagogik.

En bildningsresa

Johan Söderman menar att alla människor kan komma att göra en sådan bildningsresa, i synnerhet om de får ledas av egen nyfikenhet.

– Det finns något starkt i det självvalda lärandet.

I sitt anförande i Umeå framhöll

han skillnaderna mellan skolan och folkbildningen.

– Folkbildningen startade delvis som en reaktion mot den vanliga skolan, och erbjuder något annat. Jag tror att kommunala musikskolan när den startade hade liknande folkbildningstankar.

Johan Söderman skisserade historien i norra Europa med studiecirklar, folkhögskolor och andra frivilliga bildningsformer som delar i en lång process för demokratisering. Folkbildning har gjort människor upplysta och stärkt deras självförtroende och möjligheter till inflytande, menade han.

– Musikläraren kan välja att gå in i en lång tradition som handlade om att lära borgarklassens barn att spela piano. En och annan kan bli en framstående konsertmusiker.

– Eller så kan vi gå in i den andra traditionen som handlar om självstärkande via frigörande pedagogik.

Rapp stärker

– Ungdomar i Vuxenskolas hiphopverksamhet säger att de har direkt nytta av det de lär sig i skolan när de ska rappa, och omvänt så ger rappen och hiphopen dem självförtroende och pondus i skolan, och de ökar sitt ordförråd.

Johan Söderman använder begreppet empowerment, som kan översättas med egenmakt och handlar om att den enskilde får stärkt bestämmande över sin egen situation, sina arbetsuppgifter etc.

– Kulturens eller musikens roll kan bli att starta individuella bildningsresor som också kan bli klassresor. Målet är inte bara det man lär ut, det är så mycket större, sa Johan Söderman.

Han uppmanade lärarna att

tänka på sig själva i ett vidare, samhällsligt perspektiv. Att se sig som folkbildare kan leda till strategier för att nå grupper som man inte når idag, menade han.

– Man vet inte vart en bildningsresa för en. Att barn går i Kulturskolan kanske leder till att de blir kommunalpolitiker.

Med det synsättet så kan musiklärarjobbet också bli mindre laddat med prestationsångest över att lille Kalle ska bli en framstående pianist, resonerade han. Det viktiga är att öppna okända dörrar, vara en förebild, kanske sätta igång en bildningsresa med okänt mål.

Ett möjligt möte

Han påpekade att studieförbund som Vuxenskolan har byggt upp resurser i form av studios och teknik bland annat.

– Om Kulturskolan samarbetar med bildningsförbunden så skulle det kunna bli ett möte mellan en kulturell infrastruktur och pedagogiskt ämneskunnande.

Han hämtade stöd hos radikala pedagoger som Paolo Freire, John Dewey, Ellen Key och Thomas Ziehe som han ser som ikoner för ett holistiskt bildningsideal.

– Det innebär bland annat att möta ungdomar i deras kultur men samtidigt öppna dörren till okända kulturella världar.

Precis som bland rockgrabbarna hemma i Eksjö gjorde, så odlas kultur idag vid sidan om, ofta utan skolans eller kulturskolans deltagande, kanske inte ens med samhällets gillande. Johan Söderman har sett det i hiphopkulturen. Den lockar ofta invandraringdomar, som den vägen lär sig om afroamerikaners villkor och kan känna igen sig i de bilderna.

Grekiska musor

Hiphopen består av både poesi (rapp), dans (breakdance), musikskapande (DJ:ing etc) och konst (graffiti). Och därmed finns släktskap med de klassiska kulturguddinnorna, muserna i det gamla Grekland – Erato, Euterpe, Thalia och de andra.

Hiphopen skulle kunna bli en drivkraft i Kulturskolan, menar forskaren.

– Ungdomar sitter hemma och komponerar musik i datorn. Tänk om de fick möta någon som kan hjälpa dem med klassisk musik-kunskap.

Han raljerade vänligt över musiklärarens försök att föra in modern musik i form av lättspelad pop.

– Jag tror inte att det är någon framtid för Kulturskolan, att gå mot populistisk undervisning. Klassundervisning om pop och rock uppfattas ändå av ungdomarna som gammalmodig.

– Vi borde utvidga istället, erbjuda sådant som den kommersiella kulturen inte erbjuder.

Bara för medelklassen?

En utgångspunkt för hiphopdocentens föredrag var en norsk rapport, "Inkluderande musikskolor", av Egil Björnsen. Rapporten har granskat grannlandets musikskolor och bland annat kommit fram till att de framförallt når den utbildade medelklassens barn.

– Den bekräftar bilden som vi kanske anar även i Sverige, och stämmer med den bild som mina kompisar i Eksjö hade, att det här är något "fint" och tråkigt.

– Att återuppta folkbildningsrötterna kan bli en vägvisare in i framtiden. Vi borde bli folkbildningsaktivister, sa Johan Söderman. ■

– Vi borde bli folkbildningsaktivister, sa Johan Söderman, 43-årig hiphopexpert som undervisar om ungdomskultur, vid högskolor och universitet.

EN TÄVLING I ÖRESUNDSREGIONEN FÖR UNGA KLASSISKE MUSIKER UNDER 20 ÅR

Öresunds Solist 2013

BLÅS OCH STRÅK

FINALKONSERT

Söndagen den 17 mars
KL. 10.00-18.00

AVSLUTANDE KONSERT KL. 15

ISHØJ KULTURSKOLE
Vejlødal 9
Ishøj, Danmark

FRI ENTRÉ

TÄVLANDE 12-16 ÅR

Signe Bitsch, cello, 15 år (DK), Klara Borgqvist, obo, 11 år (S)
Marcus Bäckerud, violin, 15 år (S), Rebecca Cherry, obo, 14 år (DK)
Sara-Rebecka Ericsson, cello, 15 år (S), Kaya Møller, violin, 15 år (DK)
Daniel Thorell, cello, 15 år (S), Kirse Westerberg, violin, 16 år (DK)

TÄVLANDE 17-20 ÅR

Mikkel Berrig, trumpet, 17 år (DK), Michaela Hansen, flöjt, 19 år (S)
Mirjam Teresa Petersson, violin, 19 år (DK), Eva Steinaa, obo, 19 år (DK)
Victoria Stjerne, violin, 19 år (S), Joachim Becerra Thomsen, flöjt, 17 år (DK)
Martin Thorell, trumpet, 19 år (S), Carl Vallin, violin, 17 år (S)

www.oresunds-solist.com

Öresunds Solist, sekretariat: Ishøj Kulturskole, Vejlødal 9, 2635 Ishøj, Danmark, www.ishojkulturskole.dk

MUSIK I SYD

Innovationer kommer från kreativa människor med nya sätt att förhålla sig, som tänker nya saker.

Ingen däremot. Panelen var enig om att kulturskolan ska öppnas upp för fler och göras mer jämlik. Fr v Lisa Lundström, Bildmuseet, Johan Söderman, lektor vid Malmö högskola, och Angelica Rage, politiker från SKL.

PANELSAMTAL

SÅ KAN KULTURSKOLAN BREDDAS

TEXT OCH FOTO **ROLAND COX**

■ Klassorkester. Lägre avgift för udda instrument. "Läxhjälp" mellan lektionerna.

Gamla och nya idéer som skulle kunna bredda intaget till Kulturskolan bollades av tre personer med olika ingångar i kulturen.

– Många politiker säger att de vill ha en kulturskola för alla, men det syns inte alltid i praktisk politik, sa Angelica Rage, kommunalråd (S) från Forshaga.

Hon sitter också i Kultur- och fritidsberedningen hos Sveriges kommuner och landsting, SKL.

– Kulturen är många gånger i strykklasse när budgetarna ska bantas, trots att många inser att vi behöver satsa på kultur i ett samhälle som blir mer och mer beroende av att vi får fram nya idéer och innovationer, sa hon.

– Innovationer kommer från kreativa människor med nya sätt att förhålla sig, som tänker nya saker. Och kreativ blir man av att uppleva och utöva olika former av kultur, slog Angelica Rage fast.

– Men kommunerna är självständiga att fatta sina egna beslut, och det är en utmaning att få politiker

på alla nivåer att inse det här, sa hon med en djup suck.

Panel

Hon tog plats på scenen i ett panelsamtal tillsammans med Johan Söderman, lektor vid Malmö högskola med ungdomskultur som specialitet. Och Lisa Lundström, ansvarig för den pedagogiska verksamheten på Bildmuseet, Umeå universitet.

– Att hålla på med konst innebär inte att man måste bli konstnär, det är viktigare att det kreativa tänkandet få utrymme, att våga ta intryck, gå utanför givna ramar. Och olika konstarter kan samarbeta, det ska inte vara några fällor, tyckte

Lisa Lundström som är med och arrangerar workshops för barn, ungdomar och vuxna i anslutning till Bildmuseets utställningar.

Ingen av de tre i samtalet motsatte sig förstas idén om en kulturskola med bredare bas och fler deltagare.

Ej opera

– Om man skulle nå barn och ungdomar från hem där man inte sitter vid frukostbordet och diskuterar vad som stod i Dagens Nyheter idag, eller går på opera tillsammans, då skulle samhället vinna hur mycket som helst, sa Johan Söderman som disputerat med en avhandling om hiphop (och

som presenteras mer utförligt i en särskild artikel här).

Kulturskolan kan ge inblickar i kulturuttryck som man annars inte skulle ha fått möta, och det kan leda till en kunskapsresa och även till social rörlighet. Den som får sitt intellekt väckt kan få sitt liv förändrat, menade han. Och det kan även förändra samhället.

– Det är genom kulturen som vi kan utmana den rådande samhällsordningen och testa idéerna för ett annat samhälle och en annan värld, sa Johan Söderman.

Tusen sätt att öppna

Alla tre i panelen hjälptes åt att spåna och spekulera kring hur man

– Nu läser alla politiker minst en bok i veckan, och går dessutom på teater, var en del av Angelica Rages lekfulla men allvarliga utopi för måläret 2030.

– Vår främsta uppgift är att hjälpa besökarna att våga uppleva och inte tvivla på sin egen nyfikenhet, sa Lisa Lundström, Bildmuseet i Umeå.

– Jag skulle föreslå avgiftsfri undervisning för mer udda instrument, sa Johan Söderman som vill att inte bara gitarren ska leva vidare, utan även fagotten.

skulle kunna öppna kulturskolan för fler.

– På tusen sätt, svarade Angelica Rage på moderatorn Louise Anderssons fråga.

– Hos oss testas vi obligatorisk blås- eller stråkklass i årskurs tre, innan de kan välja individuellt. Avgiften är förstas ett hinder som borde diskuteras. Vi skulle kunna öppna för utlåning av instrument. Läxhjälp har blivit populärt på grundskolan, det skulle kulturskolan också kunna ha, så att man får träna mer, komma längre och inte lockas att ge upp så lätt, gav hon några förslag.

Johan Söderman, musikforskare och fd musiklärare:

Avgiftsfritt för vissa

– Många vill spela gitarr, kanske för

många. Om jag vore politiker så skulle jag föreslå avgiftsfri undervisning för mer udda instrument. Man kan använda det politiska mandat man har fått till att leda med lite morot och piska.

Han tyckte också att man kunde organisera det hela på nya sätt, bland annat genom samarbete med studieförbunden. Och gärna mer musikerbesök, som inspirerande förebilder.

Kulturskolans lärare och ledning ska ha samma status som i andra skolformer, inte behandlas som en hobbyverksamhet vid sidan av. Det innebär bland annat samma satsning på konferenser och fortbildning som andra får, framhöll han.

Marknadens musik

Johan Söderman förespråkar inte någon popifiering av kulturskolan,

tvärt om bör den se upp med att bli alltför lättviktig och lättillgänglig.

– Det måste få ta tid, vara tråkigt och jobbigt ibland att spela och att möta nya intryck. Kulturskolan måste kanske bevaka den kultur som inte är marknadsanpassad. Annars får vi en populistisk undervisning, sa han.

– Alla är väl överens om att vi ska ha symfoniorkestrar i Sverige. Då vore det väl tråkigt att tvingas rekrytera alla musiker utomlands.

– Man kan inte veta att man skulle uppskatta svårtillgänglig kultur, om ingen visar vägen och gläntar på dörren. Det är inte så lätt om man inte har fått det med modersmjölken. Att ge ”fattiga” människor tillgång till klassisk musik och andra musikformer än de mer

kommersiella, det är att göra dem rika, ge dem en kraft att använda i samhället, sa Johan Söderman och fick applåd för det.

Museum med utsikt

Bildmuseet lockar med ett nybyggt hus, en fin utsikt över Umeå, fri entré och särskilda kulturbussar som kan hämta skolklasser till anläggningen, berättade Lisa Lundström.

– Något vi gör är att nätverka med andra områden för att locka till oss nya besöksgrupper.

– Jag ser som vår främsta uppgift att hjälpa besökarna att våga se, våga uppleva, att inte tvivla på sin egen nyfikenhet, sa Lisa Lundström som hoppades blåsa bort några fördomar på det sättet.

Johan Söderman instämde:

Om jag vore politiker så skulle jag föreslå avgiftsfri undervisning för mer udda instrument

– Frigörande pedagogik är att ge människor självförtroende, det gäller att visa eleverna att de faktiskt kan – om de får träna.

Läsande politiker

Angelica Rage från SKL:s kultur- och fritidsberedning hade sett uppgifter om att lärare läser färre böcker och att färre politiker än

tidigare går på teater och opera.

– Om man inte själv har varit med om kulturupplevelser så kanske man har svårt att kämpa för det.

Så när hon skulle beskriva sin ljusa utopi för 2030 så blev det:

– Nu läser alla politiker minst en bok i veckan, och går dessutom på teater! ■

www.noter.eu

Stig Hedbom

Certifierad Reparatör & Professionell Flöjtist. Flöjtateljé med utställning i Järfälla, 2 mil norr om Stockholm

Flute Professional

www.pv9.net

Pv9 Flute Workshop Stockholm Pionv. 9, 17674 Järfälla tel 08-58351960, pv9@telia.com

Påverka framtiden – bli lärare i musik eller teater!

Studera i en stimulerande miljö med stark konstnärlig identitet och många utbildningar inom musik och scenkonst i centrala Göteborg.

Kontaktpersoner:

Bengt Jönsson bengt.jonsson@hsm.gu.se (teater)
Helena Wattström helena.wattstrom@hsm.gu.se (musik)

Sök via www.antagning.se från 15 mars.

Sista ansökningsdag är 15 april.

Läs mer på hemsidan:
www.hsm.gu.se

PÅ BILDMUSEET är det vägen som är målet

TEXT OCH FOTO ROLAND COX

■ Umeå har något så lyxigt som ett eget bildmuseum som är gratis och låter förskolebarn, skolelever, SFI:are och pensionärer utforska sinnen i utställningar och workshops.

– Skapandet är syftet. Du kan prova dig fram och undersöka dig själv. Du kan våga släppa kraven, sa Lisa Lundström, intendent för konstpedagogiken vid museet.

Sist fick alla göra sitt sinnesporträtt.

Min låda, mitt självporträtt
– av Frida Hammar från Umeå kommun, Kulturverket.

Kanske väckte det lite avundsjuka bland tillresta kulturskollärare från små och halvstora samhällen. Det finns förstås mer muskler i björkarnas stad. Bildmuseet tillhör Umeå universitet, det ligger nära design- och arkitekturutbildningar, bildläraarna använder det som en resurs. Statliga pengar.

Men utställningarna och övrig verksamhet är öppen för alla, även inresta förstås. Man har satsat rejält just nu, för att få fart i nya lokaler och för att kraftsamla inför 2014 då Umeå är Europas kulturhuvudstad.

Lisa Lundström berättade att man inte har något ordnat samarbete med Musikskolan i Umeå, men mycket väl skulle kunna ha det. Museet är med i ett nätverk i stan för aktörer inom pedagogik kring barn och kultur.

Samarbete för att nå ut

– Vi ville göra en stor satsning på det pedagogiska arbetet mot familjer, enskilda, barn och vuxna. Förutsättningen för att nå nya målgrup-

per är att hitta samarbeten med andra – föreningar, andra institutioner etc.

Man jobbar bland annat ihop med Kulturstorm som är en lokal kulturförening vars syfte det är att göra kultur tillgänglig för alla oavsett ekonomi och andra begränsningar. Kulturverket inom Umeå kommun bekostar också en buss, vilket gör det möjligt för skolor och förskolegrupper att få skjuts till Bildmuseet.

Precis som andra konsthallar så visar man utställningar. Just nu bland annat lettisk konst från sovjettiden, en spansk videokonst när och kvinnliga fotografier från Mellanöstern.

Egen aktivitet

Men man verkar lägga stor vikt vid besökarnas egen aktivitet.

– Vi ordnar skolprogram tillsammans med Umeå kommun, med visning, samtal och verkstäder, berättade Lisa Lundström.

Det kommer grupper både från gymnasiet, folkhögskolor, svenska för invandrare (SFI) och universite-

Sten-Ove Sundlöf från Kulturskolecentrum i Örnsköldsvik gav sin vision av sig själv.

tet. Det hålls också öppen kulturförskola, och ordnas särskild babyvisning och babymåleri! På helgerna tar man emot allmänheten.

– Här kan barn komma in och skapa på ett annat sätt som inte är lika styrt som i skolan, sa Karin Johnsson från Bildmuseet.

Vem är du?

Lisa Lundströms föreläsning utmynnade i en workshop där deltagarna fick göra ett självporträtt utifrån alla sinnen.

Vilken färg är du? Vilken smak är du? Vilken doft?

Och vilken känsla man är kunde man utforska genom att sticka handen i tygpåsar och känna på olika små föremål som var mjuka, sträva, släta, stickiga eller runda.

Alla fick en liten trälåda att inreda som sitt inre självporträtt.

– Rosa är en fantastisk färg för mig, jag har ofta rosa kalsonger, den färgen tränger in i min kropp, avslöjade Stefan Olsson från dans- och musikskolan i Falun när han visade upp sitt sinnesporträtt. ■

Stefan Olsson var en av deltagarna som sniffade sig fram till sin egen, personliga inre doft.

Carin Lundberg från kulturnämnden i Skellefteå tyckte sig känna igen kamferdoften från sin barndom.

– Vi ville göra en stor satsning på det pedagogiska arbetet mot familjer, enskilda, barn och vuxna, berättar Lisa Lundström som ansvarar för Bildmuseets konstpedagogik.

– Färgen går att äta, bedyrade Lisa Lundström när hon visade bilder från babymåleri, en av många aktiviteter på Bildmuseet.

Rose-Marie Löfgren Haggglund från Skellefteå bläddrade i matmagasin för att försöka hitta den smak som är hon.

ENKÄT

Har ni en kulturskola för alla?

TEXT OCH FOTO ROLAND COX

■ "En kulturskola för alla" var temat när K2030 kom till Umeå. Hur öppen är den egna skolan för envar, oberoende av pengabörs, föräldrars intresse eller etniskt ursprung? Smockan ställde frågan till några deltagare på konferensen.

BETTAN EDBERG, kulturstrateg, Örnsköldsviks kommun

– Ja, om man bortser från tillgänglighet, samhällsklass, ekonomi, etnicitet, funktionshinder och kön! Allvarligt talat så tycker vi att vi har kommit en bit på väg. Det är lätt för alla som vill, som vågar tro att kulturskolan är något för dem. Men att få alla att känna att den möjligheten finns, det är en jätteuppgift – för hela kultursektorn.

BO ÖHRMAN, chef för Kulturskolan i Hässleholm

– Nja... Ambitionen är den. Kulturskolan ska vara för alla. Men det är svårt att nå alla grupper. Och skulle alla komma så har vi inte medel att ta hand om alla. Vi har en ständig kö.

– Vi har mycket individuell undervisning i Hässleholm. Mötet mellan lärare och elev öppnar upp till gömda rum, det är för finstämt för att uppnå i grupsituationer.

JOHANNA BRÄNNSTRÖM, cellist, musikskolan i Umeå

– Ja, den exkluderar ingen medvetet, det finns inga regler eller aktiva hinder för att alla inte skulle komma in. Men det kommer alltid ner till socioekonomisk bakgrund, tillgänglighet, om man har funktionshinder, att kunna ta sig själv till lektioner och speltillfällen.

– Vi har kärnverksamhet med orkester och det ligger ganska ocentralt till, man måste bli skjutsad. Många tar sig inte dit om de inte har engagerade föräldrar.

STEPHAN NORD, musiklärare som mest leder rockgrupper, musikskolan i Vännäs

– Ja, har man anmält sig så försöker vi lösa det. Jag tror att vi är så välkända i kommunen så de vet att vi finns. Det är ju bara 9000 invånare i Vännäs kommun, och vi brukar ha ungefär 220 elever.

– Men det är klart att det händer väl att någon slutar för att de inte har råd, det kan vara att de har häst också, att eleven rider. Det kostar ju en hel del.

LOTTA JERNBERG, föreläsare i Skurup

– Nej, men vi är på väg. Vi har ganska långa köer och kan inte ta emot alla. Det är en liten skola i en liten kommun, det finns inte pengar för alla. Men vi har haft besök av politiker och de låter åtminstone intresserade av att öka intaget. Men just nu är det besparingar i hela kommunen...

UTBILDNINGSPROGRAM

Ansökan senast 15 april 2013

Stockholms Musikpedagogiska Institutet
08-611 05 02 info@smpi.se www.smpi.se

KANDIDATEXAMEN I MUSIKPEDAGOGIK 180 hp
Instrument – Sång

HÖGSKOLEEXAMEN, MUSIKPEDAGOGISK UTBILDNING 120 hp
Instrument – Sång

HÖGSKOLEEXAMEN I LOGONOMI 120 hp
Röst- och talpedagog med estetisk inriktning

FRISTÅENDE KURSER

Beställ vår utbildningskatalog!

Musiklärare i GLESBYGD

TEXT INGELA HOFSTEN FOTO PATRICK DEGERMAN OCH INGELA HOFSTEN

■ Du ska gilla att köra bil och kunna spela på allt som låter. Ungefär så skulle en platsannonser för en musiklärartjänst i Storuman kunna se ut. ►

Duncan Kemp.

► Vissa dagar kan hon ta sparken eller cykeln till jobbet, Victoria Karlsson. Då, när hon bara ska ta sig mellan Kulturakademin's hus i Storumans, och Parkskolan femhundra meter bort. Men på måndagar är det bilen till Gunnarn, dryga tre mil åt sydost som gäller. Dubbelt så långt att köra har Ulrica Mörtzell Forsman på onsdagar, då hon undervisar i Slussfors nordväst om huvudorten. Och när deras chef, Duncan Kemp, varje måndag far till Tärnaby för att undervisa i piano och sång har han enkelresa på tretton mil framför sig. Men bor man i Västerbottens inland är man van vid långa avstånd, så ingen av de tre musiklärarna ser något större problem med tillbringa en hel del av sin arbetstid vid ratten.

Duncan Kemp konstaterar bara att bilen är ett av hans kontor. Det är där han sköter merparten av sina telefonsamtal. Vid sidan om musiklärarskapet är han nämligen ordförande i det företag som driver bland annat musikskolan, men också en mängd andra kulturaktiviteter i kommunen; Kulturakademin.

Storuman ligger i landskapet Lappland, Västerbottens län, längs med Blå vägen, med centralorten cirka 24 mil nordväst om Umeå och 30 mil norr om Östersund. Hela kommunen är ungefär 25 mil lång, från sydost till norska gränsen i väst och omfattar 75 kvadratmil. På denna stora yta bor cirka 6 000 människor.

Med få människor och stora avstånd är det förstås kostsamt att driva en musikskola och 1998 bestämde sig kommunledningen för att lägga ner den. Musiklärarna stod plötsligt arbetslösa, ungdomarna i kommunen utan annan musikundervisning än grundskolans. Men det fanns människor som bestämde sig för att hitta en lösning på problemet. Duncan Kemp var en av dem. Han var företagare, hade jobbat med "diverse", bland annat som vikarierande klarinettlärare i kommunala musikskolan. Då han, på ett intressemöte om musikskolan, fick höra talas om kooperativa och sociala företag och det i samma veva blev möjligt att söka statliga pengar för att starta just sociala företag bestämde han sig.

– That's it, det är vägen framåt, tänkte jag, säger den forne engelsmannen som hade läst svenska på universitetet i Norwich då han fick chans att vara utbytesstudent i Sverige, blundade, satte fingret på en karta och hamnade i Storumans. Nu har han bott här i nästan trettio år.

Han och hans kolleger sitter i de två små sofforna i det pyttelilla rum som tjänar som kombinerat kontor (ett litet skrivbord) och personalrum (sofforna, ett litet bord, en liten bänk, micro). Det är inhyst i ett hus som ligger på samma skolgård som Storumans högsta-

dieskola Röbroskolan och som också rymmer en övningsall för musikskolans ensembler, tre undervisningsrum och en toa som lärarna delar med eleverna. Det vore förstås bättre med större kontor och personalutrymmen, konstaterar Duncan Kemp, och kanske kommer det att bli så, men än så länge får det här duga. Är man företagare får man rätta mun efter matsäcken.

1999, ett år efter nedläggningen, kunde Storumans musikskola dra i gång igen, nu med Kulturakademin som huvudman, men med kommunen som en av finansierarna (se faktaruta).

– I början var vi skeptiska, minns Erland Israelsson, som visserligen är pensionär sedan två och ett halvt år, men fortfarande kommer hit var och varannan dag för att vara medmusikant i såväl elev- som lärarensembler och ibland kallas in som extra stöd i fiolundervisningen. Han hade varit kommunanställd i över tjugo år när musikskolan lades ner, men var ändå tveksam till den nya idén. – Man undrade väl om vi skulle få någon lön och så.

Och visst är det osäkrare att driva musikskolan som ett företag än då den var en kommunal verksamhet, nickar Duncan Kemp. Å andra sidan gillar han att "hans" pedagoger är med och tänker kreativt kring hur verksamheten ska gå runt. För även om musikskolan får kommunbidrag, ("men de kom lindrigt undan med den här lösningen") finansieras den också genom alla övriga aktiviteter som Kulturakademin bedriver. Det handlar om konserter och musikaler, sång- och rockläger på somrarna, större arrangemang som involverar hela länet, uthyrningsverksamhet med mera med mera. Samt, inte minst, att få andra aktörer, som studieförbund och andra företag att vara med och betala.

– Men musikskolan är vår stjärnverksamhet, säger Duncan Kemp.

Att vara musiklärare i en ort som Storumans innebär också att man måste vara multiinstrumentalist.

Alltså undervisar klarinettisten Duncan Kemp mest i sång, medan Ulrica Mörtzell Forsman och Victoria Karlsson blir ställda när jag frågar vilka huvudinstrument de har. De undervisar ju i nästan allt.

– Men det är klart, vi kan inte erbjuda fagott, säger Duncan Kemp. Och trummor, elbas och elgitarr tar vi inte ut i byarna, så vill man spela det får man komma hit och vara med i ensemble.

Undantaget är Tärnaby, som dels ligger extra långt bort, dels har en av musiklärarna, Peder Karlsson, på plats.

Det förekommer förstås att elever blir så duktiga att lärarna känner att de inte kan tillföra så mycket mer. Som den femtonåriga gitarristen de erbjudit att börja åka till grannkommunen Lycksele för att få undervisning av en gitarrpedagog.

– Fast hon verkar tycka det är okej att fortsätta med mig ändå, säger Ulrica Mörtzell Forsman.

De andra nickar. När det gäller de "egna" instrumenten kan man förstås lära ut specialgrepp och knep.

– Men musikalitet, fraserings och så är ju egentligen viktigare än teknik, säger Duncan Kemp.

Hur ser då elevunderlaget ut i en kommun med så få invånare? Ja, hittills har inte Kulturakademin behövt jaga elever, även om barnkullarna är olika stora år från år.

– I år finns det till exempel inte en enda tredjeklassare i Slussfors, säger Ulrica Mörtzell Forsman. Men nästa år är det nio-tio stycken.

På en liten musikskola i en kommun långt ifrån instrumentverkstäder och tekniker bör musiklärarna också klara att utföra enkla reparationer.

– Det behöver vi bli bättre på, säger Duncan Kemp. ■

FOTNOT

Nästa år sätter Kulturakademin upp musikalen Stor Nila, med manus av Mikael Niemi och musik av Per Egland, som en del av kulturhuvudstadsåret i Umeå 2014.

Planer finns också på att upprepa Crescendo, ett stort regionalt projekt som drevs 2012 och utmynnade i en stor föreställning som sätts upp igen 2014, nu med 500 deltagare.

Båda projekten har fått stöd av Skapande skola.

FAKTA Kulturakademin

■ Drivs som så kallat gemenskapsföretag med en styrelse som huvudman.

■ 190 elever i musikskolan.

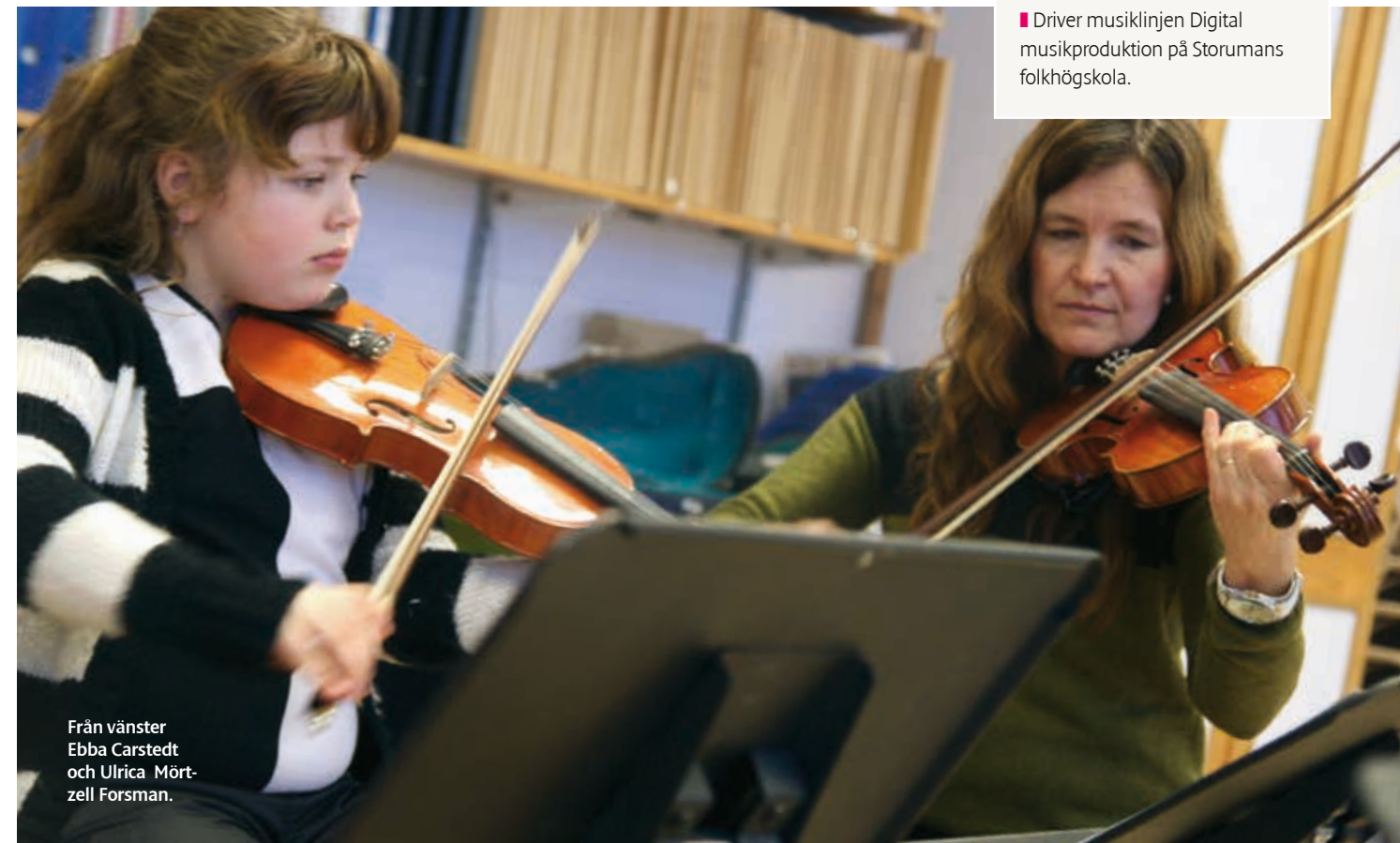
■ 3,5 pedagogtjänster, kompletterat med pedagoger som hyrs in som egna företagare.

■ Regelbundet samarbete dels med kulturskolor i övriga Västerbotten och Norrbotten, dels med norska Mosjøen och Fort William i Skottland.

■ Cirka 900 arrangemang per år.

■ Bland de regelbundna verksamheterna utöver musikskolan finns ett stort antal studiecirkel med totalt drygt tusen deltagare, Barnens musikklubb för barn mellan 4 och 8 år, regelbunden konsertverksamhet i kommunens äldreboenden, sångläger och rockläger i Tärnaby varje sommar. Till dessa aktiviteter hyrs musikledare in externt. De anställda musiklärarna jobbar alltså endast med musikskoleverksamheten.

■ Driver musiklinjen Digital musikproduktion på Storumans folkhögskola.

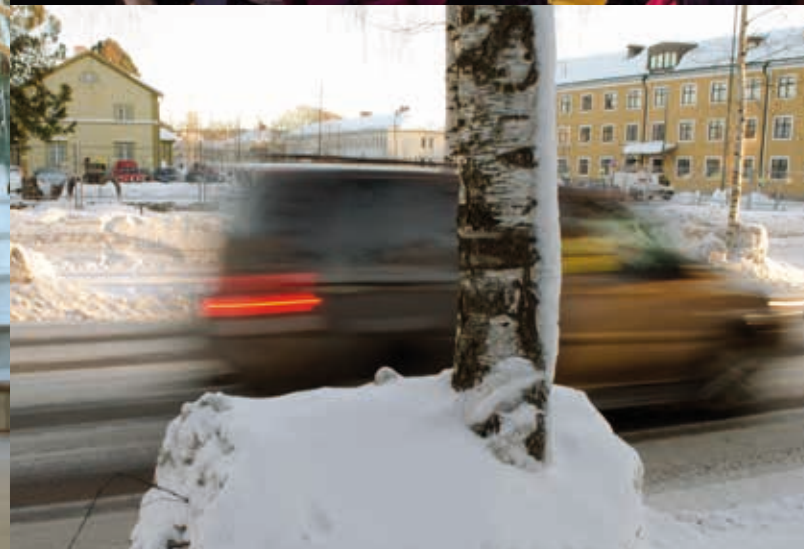

Från vänster
Ebba Carstedt
och Ulrica Mörtzell Forsman.

Kultur i skola 2030
UMEÅ
 20 FEBRUARI

BILD SVEP
UMEÅ

TONSPRÅK
KULTUR I SKOLANS
ALLA ÄMNEN

Fortbildning och inspiration för lärare
 28 oktober 2013 i Vänersborg

Tonspråk vill inspirera lärare och skolledare att utveckla estetiska läroprocesser i skolans alla ämnen. Målet är att lära sig mer om att konst och kultur inte bara är kul och bra att stoppa in när eleverna behöver en paus i arbetet. Det kan vara en del av alla ämnen i skolan, i samtliga årskurser, från förskola till högskola. Konferensen Tonspråk är en dag som riktar sig till alla lärare, oavsett skolform eller ämne.

Mer information kommer på kulturivast.se

 tonspråk

I samarbete med Vänersborgs kommun och Västra Götalandsregionen.

Kultur i Väst

www.kulturivast.se

MUSIKLINJE

AFROINRIKTNING
 Jazz - Soul - Blues
 Piano, sång, elgitarr, bas, trummor, blås
magnus.hasselgren.osk@folkbildning.net
 0491-768 107, 076-779 17 30

KLASSISK INRIKTNING
 Sång - Piano - Träblås - Bleckblås - Stråk

KLASSISK GITARR
eric.lammers.osk@folkbildning.net
 076-320 15 17
 Ansökan 1 april. Inträdesprov 15-19 april

KYRKOMUSIKERUTBILDNING
 som leder till kantorsexamen: Heltid, halvtid, distans

FÖRBEREDANDE KYRKOMUSIKERUTBILDNING
robert.ohman.osk@folkbildning.net
 0491-768 111, 073-077 42 12
 Ansökan 15 april. Inträdesprov 24 - 25 april

www.oskarshamnsfolkhogskola.se
 Gilla oss på Facebook

Hur förbättrar ni kvaliteten i er verksamhet?

Qualis Kvalitetssäkringssystem ger musik- och kulturskolan de verktyg som behövs för att förbättra och över tid upprätthålla en hög kvalitet. Vi ses i vår monter på SMOK:s rikskonferens så berättar vi **hur**.

 Qualis
 KVALITETSSÄKRING
www.q-steps.se

barnens musikbutik.se

Barnvisor • Rytminstrument
 • Klangspel • Blåsinstrument
 • Stränginstrument • Presentartiklar
 • Tillbehör med mera

Välkommen till barnens musikbutik på nätet!

www.barnensmusikbutik.se

Utveckla dina pedagogiska verktyg

– kommunicera skonsamt, effektivt och professionellt med röst, tal och kroppsspråk

www.agnetastolpe.se, info@agnetastolpe.se, tel 070-562 70 88

Under inledningen av dagen i Umeå fick alla deltagare ta ställning till några påståenden. Ett av dessa löd: Det är okey att flickor är överrepresenterade på kulturskolan. Grön lapp betyder; jag håller med, röd lapp; jag håller inte och gul tveksam/kan eller vill inte svara. Som framgår av fotot är alla färgerna starkt representerade men jag tycker det gröna överväger det röda, dvs att många av oss i eller runt kulturskolan tycker heller inte att det är problematiskt att flickorna är överrepresenterade. Vi skulle istället kunnat ställa frågan om kulturskolan behandlar alla elever på lika villkor. Den hade förmodligen varit svårare att svara på för många. Då börjar det handla om ifall flickornas dominans beror på kön (gener?), på normer eller helt enkelt vårt sätt att bemöta pojkar och flickor. Vad tror du? Jag vägrar tro på att kön betyder något, normer är väldigt viktiga men att en del av svaret också finns inom undervisningen.

Kulturskola PÅ LIKA VILLKOR

TEXT OCH FOTO HÅKAN SANDH

När Kulturskola 2030 landade i Umeå hade jag svårt att upptäcka någon deltagare som blev provocerad. Snarare engagerad. "På lika villkor" innebär ju inte heller att vi har ett problem med att flickor eller pojkar som grupper behandlas medvetet olika. Det handlar istället om hur vi alla högst omedvetet behandlar varandra utifrån de normer som finns i vår omgivning. Det kommer vi i viss mån alltid att göra, men genom att bli medveten om hur och varför vi agerar som vi gör kan vi förändra vårt beteende. Inte bara som individer utan som kulturskola. Då närmar vi oss en kulturskola där alla kan delta på lika villkor.

Karin Kjellberg som driver den egna firman Astrid-dialogen, inledde dagen med att försöka få oss att förstå en del av de begrepp som ofta används i debatten kring jämställdhet. Vad är det för skillnad mellan jämställdhet och jämlikhet? Vad är det för skillnad på kön och genus? Vad är normer och vad menas med normkritik?

Som framgår av Karins bild härintill kring normkritik, så innebär begreppet att undvika att låta sig styras av felaktiga förväntningar. I just detta projekt handlar det om hur våra förväntningar utifrån kön och genus ser ut ur inom undervisningen på en kulturskola. Normkritik är dock ett förhållningssätt som kan användas i många olika sammanhang. Inte minst inom övriga områden under begreppet jämlikhet.

Karin Kjellberg.

Josef Eriksson arbetar som gitarrlärare på Sundsvalls kulturskola. Han berättade om normkritik utifrån sin egen undervisning. Hur han själv utvecklats genom att bli mer medveten om vilka normer som styr honom och hans undervisningsfält som främst är rock- och jazzmusiken. Han tar en del av sina exempel från möten med pojkar när de kommit som nybörjare. För mig blir de exemplen extra tydliga. I vart fall tycker jag det i dessa exempel är lätt att se det Karin berättat om som "begränsande normer". Det är helt enkelt lättare att i dem se förbi diskussionen som annars lätt uppstår kring "hur

flickor respektive pojkar är" som lätt leder fel.

Åsa Johnsén kommer från Popkollo. De vänder delvis på begreppen. I stället för att som inom kulturskolan försöka skapa en genusneutral pedagogik för alla vill de "skapa en fristad för tjejer att utveckla en identitet som musiker och artister." Målet är detsamma men metoderna olika. Popkollo menar att de utgör "en långsiktig och förebyggande insats för att på sikt skapa en jämställd musikbransch och i förlängningen ett jämställt samhälle." Popkollo skapar den trygghet som gör att många

Jämställdhet

Ett tillstånd som kan anses råda när kvinnor och män har samma möjligheter, rättigheter och skyldigheter eller först när kvinnor och män har samma ställning och inflytande.

Normkritisk pedagogik

Vad är en norm?

(Begränsande) normer är underförstådda förväntningar och regler i en social gemenskap. Vilka leder till åsikter och föreställningar om vad som är önskvärt, naturligt eller normalt alternativt oönskat, onaturligt eller onormalt.

Jämlikhet

Ett vidare begrepp som avser rättvisa förhållanden mellan alla individer och grupper i samhället och allas lika värde.

Josef Eriksson.

Det vi vill ge dem är framförallt det de saknar på hemmaarenan – möjlighet att spela tillsammans, säger Åsa Johnsén från Popkollo.

tjejer kan växa. Åsa berättade också om del roliga regler som gäller på Popkollo. Säger någon "förlåt" – utan att ha gjort någon illa – är straffet en armhävning!

Anna Lundqvist är ordförande i föreningen Imprä som också är SMoKs samarbetspartner i projektet. Jobbar även som sånglärare på Trollhättans kulturskola. Man kan säga att Statens Musikverk förde våra organisationer samman när vi båda hade visat intresse för att starta ett projekt kring jämställdhet inom kulturskolorna.

Imprä hade från start mest kvinnliga medlemmar men är nu öppen för alla. Kanske har föreningens största betydelse varit att fungera som påtryckare på festivaler mm. På deras hemsida finns bland annat listor på bra kvinnliga musiker – att boka för arrangörer som inte kan komma på några bra band med kvinnliga deltagare.

Anna berättade också om betydelsen att vara en förebild för tjejer. Hon är som professionell bandleddare med egen musik ett exempel för ungdomar att även tjejer kan. Även de små detaljerna är viktiga menade hon, som vem som fixar sånganläggningen när det finns en kvinnlig och en manlig lärare i rummet.

När denna tidning ges ut återstår två av fem tillfällen att ta del av

spåret Kulturskola på lika villkor; Visby den 13 mars och Uppsala den 8 april. Ta chansen! Vid första konferensen i Göteborg kom kritik från några mot att SMoK valt att ta med föreläsare som alla har sin bakgrund i musik och de flesta inom rock/jazz-genren. Det är ett viktigt påpekande kring något som vi naturligtvis inte varit omedvetna om. Musiken är norm inom kulturskolorna. Jag tycker det är viktigt att vi tillsammans förändrar den normen. I det här fallet fanns dock ett engagemang inom föreningen Imprä som vi ville ta tillvara på. Jag tycker också att ämnen som tas upp under dagen väldigt enkelt går att föra över till andra områden. Inom och utanför kulturskolan. En normkritisk analys är helt oberoende av verksamhetens innehåll.

Frågan om jämställdhet genomsyrar samhällsdebatten på många plan. Från diskussioner om kvotering av bolagsstyrelser till Pride-festivaler. Trots detta är min uppfattning att det har varit något av en icke-fråga inom kulturskoleområdet. När jag inför projektet Kulturskola på lika villkor frågade kulturskolorna om de hade någon erfarenhet av jämställdhetsarbete svarade bara en kulturskola; Sundsvall! Några andra var på gång eller intresserade och det kan säkert finnas några som arbetat mycket med frågan men inte svarade på mailet. Klart är

ändå att detta inte är en fråga som diskuterats mycket och livligt inom kulturskolevärlden. Varför? Ett av skälen tror jag är att kulturskolorna är flickornas arena i allt högre utsträckning. Ur samhällets synpunkt blir det ofta mer av "problemet" när pojkar dominerar en verksamhet. Då behöver samhället satsa för att göra verksamheten tillgänglig även för flickor. Det blir en underordning i sig. Vi applåderar när flickorna tar för sig i de tuffa sporterna men är tysta om pojkar som trivs i stallet eller vill dansa. Normkritik efterlyses!

Nu kan vi ändå konstatera att tiden för en ökad diskussion kring jämställdhet inom kulturskolorna verkar vara inne. Intresset för projektet är stort. Sexton kommuner kommer i höst starta lokala utvecklingsprojekt. Inriktningen på dessa håller fortfarande på att ta form. De områden som diskuterats initialt är hur vi kan arbeta mer genusmedvetet med rekrytering av elever, hur vi kan arbeta med genusneutral pedagogik inom exempelvis ensembleverksamhet och som ett tredje område hur vi kan arbeta för att få en större medvetenhet om dessa frågor i hela personalgruppen. Kanske är inriktningarna annorlunda när vi närmar oss sommaren.

Projektet drivs med stöd från Statens Musikverk. ■

Anna Lundqvist.

Några litteraturtips från föreläsarna och SMoK

Scenus – En introduktion till norm-kritisk gestaltning av Lotta Björkman och Frida Sandegård. **I en klass för sig** – genus, klass och sexualitet. Fanny Ambjörnsson. **Växa upp med musik** – ungdomars musikanvändande i skolan och på fritiden. Åsa Bergman. **När musiken står på spel** – En genusanalys av gymnasieelevers musikaliska handlingsutrymme. Carina Borgström.

AMATÖR, MUSIKSTUDENT ELLER YRKESMUSIKER?

Hos oss hittar du ett brett sortiment av stråkinstrumentet för just dig. Vi har instrument i alla prisklasser. Även tillbehör så som stråkar, strängar, stöd, hartsch, etuier etc.

Vi skickar över hela landet med buss eller post för snabb och säker leverans.

Ta en titt på hemsidan och hör av dig så ska vi hjälpa dig med det du behöver. Vi finns inte längre bort än ett telefonsamtal eller mail.

Välkommen!
Mattias Sandlund

GERINGSGATAN 2 · NORRFJÄRDEN · TEL: 0911-20 94 71 · MOBIL: 070-300 00 10
INFO@DINFIOL.SE · WWW.DINFIOL.SE

www.noter.eu

Barnvisor • Rytminstrument
• Klangspel • Blåsinstrument
• Stränginstrument • Presentartiklar
• Tillbehör med mera

Välkommen till barnens musikbutik på nätet!

www.barnensmusikbutik.se

Fina stråkinstrument i alla prislägen

- Butik
- Reparationer
- Webbshop

www.fioler.se

Erikslustvägen 62, 216 18 Limhamn (Malmö)
Tel: 040-15 98 03, E-mail: info@fioler.se

Medlem av: E.I.L.A., V.D.G. och S.V.B.M.

INTERNATIONELLA SÅNG- OCH MUSIKVECKAN

21-28 juli 2013

Vi välkomnar duktiga och passionerade amatörer, också yngre.

Sektioner, ledda av professionella musiker: Stor kör, orkester, träblås, stråkar. Plats: Geijerskolan, Ransäter

Konserter: 25/7 Ransäters k:a,
27/7 Sunne k:a, och sönd 28/7 musik i Ransäters k:a.

Musikaliskt huvudverk: B. Britten: *Hymn to St Cecilia*.

Upplysningar, pris, anmälningsblanketter m.m. på
www.geijerskolan.se eller tel 0552-30250 vx.

MUSIKINSTRUMENT - NOTTAVLOR - NOTER

till skolor och privatpersoner

Skolornas Musikvaruhus Sareco AB

www.sareco.se Etablerad 1958 Tel 026-61 74 60

Stands for Music

Ring ! 031-795 01 50

Not-, Mic, Instrument-, Ljud & Ljus-STATIV
NILTON AB • 031-795 01 50 • www.nilton.se

■ Här är några inlägg, uttryck och utrop från **K2030-dagen** i Umeå från paneldebatter, Twitter och Facebook, och från deltagares utvärderingar.

sagt & tyckt

”Om den som ska lära ut något också vill lära sig något av eleven så blir det roligare att lära sig, alltså om läraren är intresserad av vad jag som elev kan lära ut.

EIRA LARSSON
ELEV I MUSIKSKOLAN I UMEÅ,
FRÅN SCENEN

”För att få till en kulturskola för alla måste man börja redan på lärarutbildningen.”

KARIN THOMASSON
SKL:S KULTUR- OCH FRITIDS-
BEREDNING, FRÅN SCENEN

Blåsarkvintett.

Alla-kan-kören...

sagt & tyckt

☞ Tack för en bra konferens! Jag tror att Musik- och Kulturskolan har möjlighet att bli förebilder för ungas inflytande i sin kommun.
SOFIA ZACKRISSON, I TWITTERINLÄGG PÅ #K2030

☞ Modernt och bra!
JOHAN TJÄDER, I TWITTERINLÄGG PÅ #K2030

☞ Den här typen av konferenser är fantastiska. Sen åker vi hem och tar allt tillvara som vi har med oss härifrån!
SUNE JOHANSSON, KULTURSKOLECHEF I KRAMFORS, FRÅN SCENEN

Bitr. kampanj-
ledare Göran
Klingensjö och
regionsam-
ordnare Zoja
Rexhaj.
Foto: Håkan Sandh

VÄRLDENS BARN

SAMARBETET EN SUCCÉ!

TEXT **HÅKAN SANDH**

■ SMOKs goda samarbete med Världens Barn fortsätter. Ett hundrafemtioatal kulturskolor samlade förra året in omkring 1 miljon kronor. Under de senaste fem åren har vi därmed samlat in omkring 6 miljoner kronor till Världens Barn!

Tillsammans med frivilliga krafter inom Världens Barn har väldigt många kulturskolor engagerat sig på olika nivåer. De flesta gör en föreställning tillsammans med någon lokal förening där entrén eller kollekt går till Världens Barn. En del gör även egna insamlingar och några genomför aktiviteter under ett par veckor. SMOKs engagemang som förening är den lilla delen. Vi har regelbunden kontakt med Världens Barn och i övrigt planeras alla aktiviteter på lokal nivå.

Vi tycker från SMOKs sida att Världens Barn är en utmärkt sak att engagera kulturskolan i. Det är sedan upp till varje kommun och kulturskola att göra en egen bedömning om och hur detta kan organiseras. Glädjande nog kan Världens Barn- organisationen konstatera att kulturskolor finns med som en aktiv part i allt fler

kommuner. Vårt samarbete med Världens Barn innebär att internationell solidaritet och demokrati får en given och naturlig plats på kulturskolan. Det är viktigt och det är värdefullt att eleverna genom sin musik, teater, dans, film eller bildkonst får möjlighet att vara en del av detta arbete. Eller som Världens Barns bitr. kampanjledare Göran Klingensjö uttrycker sig:

”Vi letar ständigt efter sätt att engagera unga medborgare i vårt arbete. Vårt samarbete med Sveriges musik- och kulturskolor är klockrent. Där ges eleverna möjlighet att ge av sig själva för en god sak inom skolans utbildning. Aktiviteten är viktig både för elever och kulturskola.”

Bifogat detta nummer av Kultursmockan finns ytterligare information om samarbetet med Världens Barn. Läs gärna igenom och engagera er för Världens Barn. ■

DEN SVENSKA MUSIKBRANSCHEN VÄXER

■ **För andra året** i rad och efter ett års gediget arbete är vi stolta att, tillsammans med Tillväxtverket, publicera en statistikrapport med glädjande siffror för musikbranschen 2011. Musikbranschens tillväxt under 2011 var högre än landets totala tillväxt. Omsättningen låg på 6,3 miljarder kronor, vilket betyder en ökning på 4 procent från föregående år. Siffran omfattar både den inhemska konsumtionen och exporten. Musikexporten uppgick till en miljard kronor, vilket innebar en enprocentig ökning från 2010 och exporten utgjorde därmed 16 procent av den totala omsättningen. För första gången gick onlineförsäljningen om den fysiska, med 56 procent av marknaden för inspelad musik. En trend man även kunde se på exportsidan. Den positiva trenden på den digitala marknaden höll i sig även under 2012. Sammanlagt stod konsertintäkterna för drygt hälften av de totala intäkterna, de upphovsrättsliga intäkterna uppgick till 27 procent och intäkterna från inspelad musik hamnade på 22 procent.

MUSIKSVERIGE

UPPHANDLING DISKUTERAS FLITIGT

■ **Linköping** Flera föreningar, föräldrar och andra har ifrågasatt upphandlingen av dans- och teaterdelen av Linköpings kulturskola. I ett svar till en av de som var kritiska, Leif Wangin, svarar kommunledningen i Corren att Upphandling är en del av Kulturskolans utveckling. Det är först när leverantörerna har uppfyllt kraven i upphandlingen som priset faller avgörande, skriver fyra företrädare för allianspartierna. Kulturskolan i Linköping har utvecklat från en renodlad musikskola till en bred kulturskola som omfattar olika kulturella uttryckssätt. Åter-

kommande inslag i denna utveckling är upphandling av verksamheten. Detta har varit bra tillfällen för kultur- och fritidsnämnden (KoF) att formulera de riktlinjer som ska gälla för Kulturskolan under de närmast kommande åren. Att regelbundet genomlysas, samt formulera mål som ställs på verksamheten, är en del i utvecklingsarbetet. Även, till exempel är personalens kompetens och tydliga ramar för verksamheten viktiga faktorer. När det förfrågningsunderlag som låg till grund för den nu aktuella upphandlingen antogs, fastställdes

de mål och krav som KoF har på Kulturskolan. Ett beslut som togs av en majoritet bestående av Allianspartierna och Socialdemokraterna i KoF. Underlaget fastställer också att anbud ska lämnas på de olika uttryckssätten. Detta innebär potentiellt fler anbudsgivare samt en tydlig markering av de olika uttryckssättens vikt. Från Allianspartierna menar vi att samarbete mellan de olika ämnena är viktiga. Vi vill också tydligt markera alla ämnens stora betydelse för en framgångsrik Kulturskola.

CORREN

MUSIKAL I BERG

■ **Berg** För många år sedan skrev en ung kvinna från Bingsta i Bergs kommun, en uppsats på gymnasiet om en sägen om en händelse på 1300-talet när pesten härjade i landet. Uppsatsen fick namnet "Siri och den vita duvan" och den tragiska historien om Siri fick ett omnämnande i veckotidningen "Hemmets journal". Nu, 30 år senare, arbetar författaren som fiollärare på Bergs kulturskola och har äntligen tagit steget att gå vidare och skriva manus/libretto till historien. Annelie Rydh heter hon och det är hennes make Urban Hedin som har tonsatt texterna. Instuderingen av musikalen har ytterligare två lärare, Carina Magnusson och Petra Karlsson, från Bergs kulturskola bidragit med. Sedan har i höstas har de och 17 elever från Bergs kulturskola jobbat med denna musikal. Premiären äger rum söndag 24 mars i Svenstavik och sedan följer en vecka med skolföreställningar och kvällskonsert.

BERGS KULTURSKOLA

Socialdemokraterna vill göra kulturskolan tillgänglig för alla

■ **Partistyrelsens förslag** till kommande kongress innehåller ett kort avsnitt om kulturskolan.

"Institutioner för det professionella kulturlivet ska därför finnas över hela landet. Där ska också ges utrymme och resurser för en rik amatörkultur. Kulturen måste ha mötesplatser, 15 för samtal och reflexion utan ekonomiska avkastningskrav och utan den styrning, som sådana krav alltid medför. Biblioteken ska vara avgiftsfria. Musikskolor och kulturskolor ska vara tillgängliga för alla barn."

SOCIALDEMOKRATERNA

SOMMARLÄGER FÖR JAZZ-ENTUSIASTER ÖVER 16 ÅR!

■ **Jazz'n Blues Academy** arrangerar i sommar för första gången ett jazzläger på Ekerö utanför Stockholm. Alla som är minst 16 år är välkomna. Listan på duktiga lärare och musiker är lång med Jojje Wadenius i spetsen. Läs mer på www.jazznbluesacademy.org

GESTRUMENT BELÖNAD MUSIKAPP FÖR IPAD

Tonsättarna Jesper Nordin och Jonatan Liljedahl gör succé med Gestrument - en musikapp för Ipad.

■ **Teknologin bakom** Gestrument är från början utvecklad för Jesper Nordins eget komponerande. Den går ut på att man med hjälp av rörelser spelar inom givna skalor och rytmer. Projektet belönades nyligen med Stockholms stads innovationsstipendium i klassen Kulturella och kreativa näringar med motiveringen:

"Idag finns olika former av användarvänliga hård- och mjukvaror som kan användas för skapande av musik, ljud och klanger. Relativt nyligen har dock även en avancerad men samtidigt intuitiv teknik utvecklats, som gör det möjligt att via kroppsrörelser dessutom enkelt arbeta med skalor, rytmik och instrumentation. Denna nya teknik bedöms kunna nå en bred marknad bestående av såväl professionellt arbetande musiker och tonsättare som musikkreatörer i alla åldrar".

ScoreCleaner är ett notskrivningsverktyg för musiker, pedagoger och ensembleledare som noterar direkt från spel. Med fokus på musicerande och intuitiv redigering har programmet kommit att öppna för ett helt nytt arbetssätt för musikutövare med behov av att skriva noter.

ScoreCleaner finns nu även som app för iPhone mm!

■ **"Musik är ett** universellt språk och noter är ett ypperligt sätt att kommunicera musikaliska idéer. Vi tycker att steget från idé till noter ska vara så kort som möjligt och därför gjorde vi ett program som noterar det man spelar - när man spelar det. För oss är det viktigt att människan är mättad och tekniken är i musikens tjänst. Inte tvärt om, säger Sven Ahlbäck, forskningschef och grundare av DoReMIR Music Research. Teknologin bakom ScoreCleaner är världsunik och bygger på akademisk forskning inom musik-kognition, vilket innebär att programmet förstår och tolkar musik på samma sätt som en människa. Till skillnad från andra program på området så analyserar och noterar ScoreCleaner den spelade musiken direkt utan att användaren själv instruerar programmet - inget click-track eller separata inställningar av taktart, tonart eller rytm behöver göras.

Den nya appen finns för nedladdning för 7 kronor och fung-

erade perfekt vid de första testerna. Den går alldeles utmärkt att tralla en melodi och sedan direkt få upp den i notskrift. Billigt proffsverktyg för pedagoger och en billig leksak för barn och ungdomar - i ett!

HS
PHOTO CREDIT: PATRIK BONNET

PROJEKTET SOM AVSLUTAS MED EN START-konferens!

TEXT **ULRIKA JÖRGENSDOTTER** OCH **HÅKAN SANDH** FOTO **HÅKAN SANDH**

■ KRUt- projektet är SMOks första EU-projekt och det största projektet rent ekonomiskt som vi har genomfört. Eller snart har genomfört. KRUt-projektet avslutas i juli. Innan dess kan du och alla andra ta del av vad som hittills hänt genom att möta de norska, danska och svenska deltagarna i Trollhättan den 17–18 april.

Under tre år har alla deltagande kulturskolor arbetat med frågor kring mångfald, funktionsnedsättningar och unga talanger. Detta med hjälp av teknik och entreprenörskap. En bred palett med andra ord. Alla kulturskolor har genomfört lokala projekt och ”spanat” på de andras. I Trollhättan kommer alla dessa presenteras i olika rum på N3 – huset som rymmer både Kulturskola och annan kulturverksamhet. Konferensen är öppen för alla.

**DAG 1
PLATS N3**
■ ”Vandra i KRUts spår” och ta del av den 3-åriga resan som gjorts.

**DAG 2
PLATS FOLKETS HUS**
■ Mikael Genberg ”Hus på månen”
■ Möjligheter och nästa steg!

Fakta om KRUt

- 3-årigt EU/Interreg utvecklingsprojekt för kulturskolor i 3 länder och 23 kommuner, startade augusti 2010 och avslutas nu i juli 2013
- Medverkande svenska kommuner/partners: Trollhättan, Mariestad, Strömstad, Tjörn, Partille, Mölndal, Kungsbacka och Göteborg Angered, Lundby Västra Hisingen, Askim Frölunda Högsbo, Örgryte Härlanda
- Medverkande danska kommuner: Aarhus, Horsens, Skanderborg
- Medverkande norska kommuner: Kristiansand, Larvik, Mandal, Drammen, Horten, Moss, Nøtterøy, Skien, Kongsberg
- Projektägare; SMOk i ett samarbete med Norsk kulturskoleråd och Damusa
- Projektets mål är att binda samman regionen samt att skriva strategier för framtidens kulturskola
- KRUts utvecklingsområden har varit Kulturell mångfald, Reell integration (barn och ungdomar med funktionsnedsättning) och Unga talanger. Det lilla t:et i KRUt står för teknik, entreprenörskap och kreativitet
- Ca 160 chefer och lärare har deltagit

KONST VERK

■ Konstbilden detta nummer är en bild ur kortfilm som tagits fram i samband med SMOk- projektet Om vi fick bestämma. Filmen är en del av en workshop och är gjord av Olivia. Mer om projektet och filmen hittar du på SMOks hemsida. Länk direkt till filmen är <http://www.smok.se/nyheter/SMoK-TV>. Bakom konceptet med denna typ av filmer finns Unga Berättar som är en del av Kulturskolan Stockholm. Läs mer om dem här <http://www.stockholm.se/Fristaende-webbplatser/Fackforvaltningssajter/Kulturforvaltningen/Kulturskolan/Ovrig-verksamhet/Unga-Berattar/WCYF/>

ESTETISK SPETSUTBILDNING FÖR GYMNASIEELEV – BIRGER SJÖBERGGYMNASIET

Musikerutbildning Vänersborg

För dig som spelar orkesterinstrument, piano,
orgel, gitarr eller vill bli dirigent.

DU ERBJUDS BLAND ANNAT

- 80 min undervisning på huvudinstrument ●
- 20 min undervisning på biinstrument ●
- gemensamma lektioner och masterclasses ●
- kammarmusik, kammarorkester, symfoniorkester, blåsorkester, storband m.m. ●
- regelbundna repetitioner med pianist ●
- börja årskurs 1 eller 2 ●

Provlektioner och "Prova-på-dagar" hela läsåret – kontakta oss.

Läs mer och beställ gärna vår broschyr via
www.vanersborg.se/musiker

